

DEKLARACJA

Unia Europejska ma w niedalekiej przyszłości rozważyć różne nowe inicjatywy mające poprawić kontrolę osób podróżujących do o z UE. Trzy ostatnie komunikaty Komisji¹ mają zapoczątkować dyskusję o następnych krokach w zarządzaniu granicami, stworzeniu Europejskiego Systemu Nadzoru nad Granicami i ocenie Frontex-u.

Wraz ze środkami, które już zostały lub wkrótce mają zostać podjęte, mającymi na celu poprawę monitoringu podróżnych podczas kontroli granicznej, polityką wizową i działaniami w zakresie egzekwowania prawa, obecne komunikaty wyraźnie ukazują dążenie do pełnej kontroli i nadzoru nad osobami wkraczającymi na obszar Schengen lub opuszczającymi go, niezależnie od ich narodowości.

Choć skuteczne zarządzanie granicami jest niezbędne do ochrony Unii przed możliwymi zagrożeniami, nie powinno wywierać nieproporcjonalnego wpływu na prawa i wolności podróżnych, zwłaszcza na ich prawo do prywatności. Monitoring podróżnych musi być dobrze uzasadniony i może być dozwolony wyłącznie w wyjątkowych przypadkach oraz dla konkretnych, uzasadnionych celów. Wszelki ogólny nadzór powoduje niedopuszczalne zagrożenie dla wolności obywateli.

Kolejna kwestia wymagająca przemyślenia to leżący u podstaw tych działań brak zaufania do podróżnych, okazywany przez izolowanie podróżnych "w dobrej wierze" od pozostałych, a nawet uznawanie tych ostatnich za potencjalnych przestępców. Ma się to odbywać przez prześwietlanie przed i za bramką, kontrolę przekraczania granic i automatyczne przetwarzanie szczegółowych danych podróżnych. Podejście takie nie wprowadza w życie "symbolicznego efektu ukazania UE jako otwartej dla świata"², jak napisano w komunikacie Komisji, i wątpliwe jest, czy w ogóle daje się pogodzić z wartościami Unii Europejskiej.

Konferencja zaapelowała już do państw członkowskich Unii Europejskiej oraz Komisji, Rady i Parlamentu Europejskiego o ocenę, czy istniejące już środki prawne są wdrażane i wykonywane w efektywny sposób³. Nowa propozycja powinna zostać wystosowana jedynie po pozytywnej ocenie, w przypadku istnienia wyraźnego uzasadnienia dla nowych działań.

Do chwili obecnej nie została dokonana żadna ocena skuteczności wdrażania istniejących środków i nie istnieje żadne rzetelne uzasadnienie potrzeby uzupełnienia już istniejących inicjatyw w tym zakresie.

Przedstawione przez Komisję informacje o proponowanych systemach nie dowodzą też wyraźnie ich skuteczności. Biorąc pod uwagę koszty – pośrednie i bezpośrednie, zarówno finansowe jak i dla wolności – stworzenia nowych systemów, takich jak system wejść-wyjść, powinny istnieć niepodważalne dowody, że systemy te stanowią najlepszą odpowiedź na problemy, z którymi mają walczyć.

Ponieważ nie wydaje się to prawdą o obecnej sytuacji, Konferencja wzywa Unię Europejską do dokładnego rozważenia konieczności i proporcjonalności dalszych działań w świetle powyższych komentarzy, ze szczególnym uwzględnieniem propozycji opisanych w komunikatach Komisji.

¹ KOM (2008) 69 wersja końcowa,
KOM (2008) 68 wersja końcowa,
KOM (2008) 67 wersja końcowa.

² KOM (2008) 69 wersja końcowa, strona 6.

³ Deklaracja z Larnaki w sprawie dostępności, maj 2007